

מדוע נהגו לכתוב ס"ת לעילוי נשמת נפטרים?

ויש בהם גם דבר נוסף - שקיום התורה נחשבת 'חיות', כמו שנכתב במדרש [בר"ר מ"ט ד'] בשם רשב"י שכל מי שיש לו בן שעוסק בתורה 'כאילו לא מת', ברגע שהנשמה יוצאת - הרי זה כמו שהכתב פורח מהגוויל [עי' מהרש"א] ולכן צריך לקרוע. ומוסיף ע"פ מה שכתב הגר"א [חבקוק ג' ב'] שטל תחית המתים הוא מ"טל התורה' שבה עתידין להחיות כשיחזרו הלוחות הראשונות.

בלוחות הראשונות שבהם הכתב היה 'חוקק' - לא היה ניתן להפריד ביניהם, אבל בלוחות שניות שבהם הכתב היה 'כתוב', כבר היה שייך שכחת התורה. **כשאדם מתאמץ לכתוב דברי תורה** - לפי גודל המאמץ יש לזה בחינה של 'חקיקה' - כך שהדברים נחרטים בו יותר, וזוכה לזכרם כלוחות ראשונות!

דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר העומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע, למה זה דומה? לספר תורה שנשרף שחייב לקרוע. [כה].

יש להבין מה הדימוי בין ספר התורה, ליציאת הנשמה מהגוף? **הגאון רבי שמואל יעקב בורשטיין זצוק"ל** מעיר שהמצווה האחרונה בתנ"ך המצוות היא כתיבת ס"ת, וסופה נעוץ בתחילתה - במצוות פרו ורבו.

כי בשניהם מדובר על נתינת כח חיות, ויש עדיפות בכתיבת ד"ת, שבהם ניתן ביד האדם הכח לתת חיות בגווילים, לעומת פו"ר שבהם השותף השלישי - הקב"ה 'נותן בו רוח ונשמה' [נדה לא.]. ומסביר שלא בכדי נהגו לכתוב ס"ת לעילוי נשמת נפטרים, כיוון שחיבור הנשמה לגוף, דומה לחיבור הכתב אל גווילי הס"ת, שנותנת בהם את הקדושה.

חלק מרכזי מהתפקיד של הנביאים היה להתפלל על ישראל!

על ישראל, וכן כל הנביאים. בגמרא מגילה [יד:] כתוב שיאשיהו שלח דווקא אל חולדה, ולא אל ירמיהו, 'מפני שהנשים רחמניות הן' ומוסיף המצודות שהלכו אליה כדי שהיא תתפלל בעדם.

אמנם גם ירמיהו היה חפץ בטובתם של ישראל, ובודאי שהתפלל עליהם - אלא שכנראה היה ידע בנבואתו שעדיף שהחורבן יקדם [עי' גיטין פח.], אבל רואים שהתפקיד של הנביאים היה להתפלל על ישראל!

אגב, **הסיבה שיש לנשים רגישות גבוהה יותר**, כתב הרש"ש [כתובות ד:] שזה חלק מהקללה של 'הרבה ארבה עצבונך!' אולם ניתן לומר שרכות הלב והרגישות של האישה, שנגזרה יחד עם צער גידול בנים, באה להשלים ולהועיל לה בגידול ילדיה, מתוך הבנה וסבלנות.

אביו ואמו ורבו שלימדו תורה מנלן? דכתיב [מלכים ב ב-יב] ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו, אבי אבי זה אביו ואמו, רכב ישראל ופרשיו - זה רבו שלימדו תורה, מאי משמע? כדמתרגם רב יוסף רבי דטב להון לישראל בצלותיה מרתיכין ופרשיו. [כו].

יש להבין מדוע כשאלישע משבח את אליהו הנביא - הוא מדבר על דווקא על התפילות שלו?

הגאון רבי יונתן שרגא דומב שליט"א אומר שרואים מכאן שחלק מרכזי מהתפקיד של הנביאים היה להתפלל על טובתם של ישראל!

וכך מסביר הרשב"ן את הברכה 'הבוחר בנביאים טובים' - שהנביאים היטיבו לישראל בתפילתם, כמו שמשא רע"ה התפלל

מדוע המלאך בא 'להתרים' את ר' חייא שיתן לו את נשמתו?

מלאך המוות ידע שכאשר ר' חייא נותן נותן לעני פת לחם - הוא מעניק אותה עם כל טוב לבו ונפשו! ולכן המלאך בא 'להתרים' שיתן 'רק' את נשמתו בלי הפת...

במדבר עם ישראל זכו למן בזכות החמאה וחלב שאברהם אע"ה נתן לאורחים - אמנם יש אנשים שנהנים לארח, ולהגיש לאורחים כדי המלך.

אבל אאע"ה נתן והיטיב עם כל הלב, ומיצה את כח ההטבה שיכול להיות באדם - לכן יש לזה משקל אדיר, שמשפיע על כל דורותיו. כך גם במשכן, ה' אמר לקבל ממי שידבנו ליבוי - נדבה שבאה מתוך רצון פנימי עמוק וטהור - כי המשכן צריך להיות חצוב מעומק נשמת ישראל!

ר' חייא לא הוה מצי למיקרבא ליה, יומא חד אידמי ליה כעניא אתא טריף אבבא א"ל אפיק לי ריפתא וכו', א"ל ולא קא מרחם מר אעניא אהוא גברא אמאי לא קא מרחם מר גלי ליה אחוי ליה שוטא דנורא אמצי ליה נפשיה. [כה].

יש להבין מה הטענה של מלאך המוות - וכי בגלל שריחם על העני והעניק לו פרוסת לחם, הוא אמור גם לתת ולמסור את נפשו לידיו של המלאך?

אומר **הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל** שאמנם צדיקים ממנם חביב עליהם יותר מגופם - אבל כשעומד מולם נזקק, הם נותנים ומעניקים מתמצית דמם, בשמחה וברוח לב!

מה הם פירותיו של צדיק כתמר?

ביגדילה", בי"התנשאות", בי"תעצומות" ובי"עוז". ההספד של "תמרים הניעו ראש על צדיק כתמר" - משמעותו היא שאותו 'כח הצמיחה' שגורם לתמרים לפרוח, הוא אותו כח הביא לרבינא, פריחה משלו.

חייבים לדעת, להסתכל ולקבל, כי האילן, הוא האדם, צמיחתו וגדילתו - תורה, פירותיו המבורכים - חידושי תורה המה.

אין זה דרוש, זהו עומק המושג, בין זאת, התרומם! כשאומרים רבותינו הקדושים, מפיו הקדוש של השל"ה הקדוש, שהאדם נידון בחג השבועות על ביטול תורה - מדברים כאן, על ביטול תורה, המקצץ בנטיעות... **ביטול עיון התורה**.

ביטול תורה, החונק את פירותיו של אילן זה - אותם פירות, אשר נמנע גידולם, נמנעת צמיחתם, נחנקת פריחתם - הוא ביטול התורה לא רק בכמות - בי"התמדה" של זמן, אלא בעיקר, ביטול תורה באיכות - ביטול ההתעמקות, ההבנה, החדירה וההיקף.

כי נח נפשיה דרבינא פתח עליה ההוא ספדנא תמרים הניעו ראש על צדיק כתמר וכו'. [כה:]

יש להבין מה בא לומר לנו ההשוואה בין צדיק לתמרים, ומה מלמד אותנו ההספד הזה?

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א מביא את דברי השל"ה שיום הדין על התורה הוא בעצרת, שבו נידונים על פירות האילן - 'כי הפירות ההם, הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה'.

ומסביר שאין זה 'שם מושאל' בלבד - ששניהם נקראו אילנות. אלא כפי שהתבאר כי 'מלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא' - כל דבר שיש כאן בעולם, כפי שבראו הקב"ה, קיים בעולם הרוחני, על מציאותו וכל כוחותיו.

אמנם זהו אותו כח ממש 'כח צמיחה' - אלא שכן זה עצמו, בא לידי ביטוי, בעולם הגשמי בצורתו הגשמית, ובעולם הרוחני בא הדבר לידי ביטוי בצורתו הרוחנית.

כך גם בכל הכוחות כולם: בי"פריחה", בי"לבלוב", בי"צמיחה",